

Opsamling på møde i Klimadialogforum

Torsdag d. 27. februar 2025 var Klimadialogforum inviteret til en drøftelse af Klimarådets årlige statusrapport, som blev offentliggjort samme dag. Mødets hovedformål var at give medlemmerne mulighed for at kommentere og stille spørgsmål til rapporten.

32 medlemmer fra følgende organisationer deltog i mødet: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, CEPOS, CO-industri, CONCITO, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Erhverv, Dansk Fjernvarme, Dansk Industri, Danske Rederier, Danske Regioner, Drivkraft Danmark, Fagbevægelsens Hovedorganisation, Finans Danmark, Globalt Fokus, Green Power Denmark, IDA, Klimabevægelsen, Landbrug & Fødevarer, Ledernes Hovedorganisation, Rådet for Grøn Omstilling, SYNERGI, TEKNIQ Arbejdsgiverne, Ungeklimarådet, Vedvarende Energi, 92-gruppen, Finansministeriet, Klima-, Energi-, og Forsyningsministeriet, Miljø- og ligestillingsministeriet, Skatteministeriet, Transportministeriet, Ministeriet for Grøn Trepert, og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Desuden deltog Klimarådets ni medlemmer og en række medarbejdere fra Klimarådets sekretariat. Klimarådets forperson, Peter Møllgaard, bød indledningsvist velkommen og præsenterede statusrapporten sammen med næstforpersonerne, Bente Halkier og Niels Buus Kristensen. Derpå fulgte drøftelser ved borde og i plenum. En opsamling på drøftelserne præsenteres nedenfor.

Efter drøftelserne orienterede forpersonen om en række nyheder, herunder at de to pladser i rådet, som Niels Buus Kristensen og Katherine Richardson efterlader d. 1. marts, når deres sidste periode i rådet udløber, bliver overtaget af professor i geologi ved Aarhus Universitet Marit-Solveig Seidenkrantz og professor i klimaret ved Copenhagen Business School Christina Tvarnø. Endelig informerede forpersonen om kommende arrangementer, herunder Klimarådets 10-års jubilæumskonference den 8. maj 2025, som Klimadialogforum har modtaget invitation til.

Klimarådet har efterfølgende modtaget skriftlige bemærkninger til statusrapport 2025 fra i alt 11 organisationer: CEPOS, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Dansk Metal, Danske Regioner, Drivkraft Danmark, Finans Danmark, Green Power Denmark, Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, Landbrug & Fødevarer og SYNERGI. Bemærkningerne er indsat sidst i dokumentet. Klimarådet sætter pris på de mange input, medlemmer har fremsat på mødet og på skrift.

Opsamling fra drøftelserne

Klimarådets forpersoner præsenterede kort rapportens kapitler og hovedkonklusioner:

- Klimarådet vurderer, at 2025-målets nedre grænse på 50 pct. nås med høj sandsynlighed.
- Klimarådet vurderer samlet set, at regeringens klimapolitik anskueliggør, at 2030-målet nås. Der er dog fortsat betydelig risiko for, at målet ikke nås, og der udestår stadig en væsentlig implementeringsindsats for at nå i mål.
- Danmark lever op til de fleste EU-forpligtelser, men ikke alle.

Forpersonerne præsenterede desuden udvalgte anbefalinger, herunder anbefalinger til vejen mod 2030-målet:

- Regeringen bør fastholde et stort fokus på implementering.
- Regeringen bør konkretisere sin plan for genbesøg af de politiske aftaler.

- Regeringen bør overveje at gennemføre yderligere reduktionstiltag.

Endelig præsenterede forpersonerne anbefalinger til den strategiske planlægning mod målene efter 2030:

- Eksempler og pejlemærker i klimahandlingsplanen frem mod 2035.
- Langsigtet klimastrategi, der peger frem mod 2050.
- Hensyn til biogent kulstof.

Mange medlemmer roste statusrapporten generelt og fandt, at den er grundig, velstruktureret og velformuleret. Flere fremhævede rapportens store fokus på de usikkerheder, man står over for i omstillingen, og vigtigheden af implementering. Der var ikke bemærkninger til rapportens metode til vurdering af anskueliggørelse eller til den overordnede konklusion om anskueliggørelse specifikt.

Der var generelt stor fokus på usikkerheder og behovet for implementering for at nå 2030-målet. Flere medlemmer fremhævede, at tempoet i implementeringen af klimainsatsen skal øges, og at det er afgørende at sikre hurtigere processer og godkendelsesprocedurer.

Der var generel enighed om, at EU kommer til at spille en stadig større rolle i dansk klimapolitik, herunder for rammevilkår. Bl.a. fremlægges der meget lovgivning den kommende tid som også beskrevet i statusrapporten. Nogle medlemmer efterspurgte, at EU får endnu større opmærksomhed. Fx blev der efterspurgt flere refleksioner over Draghi-rapportens anbefalinger, samt en nærmere undersøgelse af virkemidler som EU's innovationsfond.

Der blev også efterspurgt en dybere refleksion over, hvad de politiske ambitioner betyder for investorer, og hvordan man kan skabe de rette rammer for investeringer. Et medlem efterlyste mere refleksion over, hvilke investeringer der vil være nødvendige for teknologiudvikling på kort og lang sigt, samt hvor finansieringen til disse investeringer skal komme fra. Et medlem var kritisk over for Klimarådets anbefaling om at hæve CO₂-afgiften i industrien, hvis der bliver behov for det frem mod 2030, da industrien i så fald ikke ville kunne gøre ret meget andet end at reducere produktion.

I forhold til 2035-målet og en kommende revision af klimaloven efterspurgte nogle medlemmer, at Klimarådet udarbejder en cost-benefit-analyse af mulige 2035-mål, så beslutningstagere bedre kan vurdere de samfundsøkonomiske konsekvenser. Flere aktører udtrykte skepsis over for CCS, fordi den fylder meget i løsningerne frem mod 2030 og 2035, men samtidig er forbundet med store risici. Der blev i den forbindelse sat spørgsmålstegn ved rapportens inklusion af udvidede tilskudspuljer til CCS som et af flere eksempler på virkemidler, som kan bidrage til overopfyldelse. Klimarådet forklarede, at rådet er enige i usikkerhederne omkring CCS, men at CCS må anses for en nødvendig del af vejen mod klimamålene, og at øgede tilskud til CCS netop kan bidrage til mindske risiciene.

Valget mellem budgetmål eller punktmål blev diskuteret. Flere medlemmer fremhævede, at budgetmål kan skabe incitament til tidlige indsatser for at reducere udledninger. Et medlem advarede dog mod at 'oversælge' budgetmål og påpegede, at de kan være uhensigtsmæssige, hvis der sker stød. Medlemmet efterspurgte nærmere analyse – gerne en egentlig cost-benefit-analyse af budgetmål.

Flere påpegede, at mål, der som det nuværende 2030-mål er territoriale, risikerer at føre til, at man overser eller nedprioriterer tiltag, der potentielt har et større aftryk globalt. En aktør understregede, at klimaet er ligeglad med, hvilket land reduktionerne sker i, og efterspurgte derfor en mere helhedsorienteret tilgang. Nogle understregede, at det ofte er det, der er målbart, der prioriteres, og at dette kan risikere at underminere indsatser med global effekt eller langsigtede investeringer. Der blev rejst spørgsmål om, hvorvidt Klimarådets tilgang til det globale perspektiv er symmetrisk, og om der kun fokuseres på negative aftryk eller også på positive aftryk på det globale niveau.

Flere fandt det positivt, at Klimarådet anbefaler, at natur, miljø og biodiversitet blev en del af klimalovens guidende principper. Et medlem opfordrede til, at planetære grænser tænkes ind i al politik, således at klimapolitikken ikke kun

fokuserer på CO₂-reduktioner, men også tager højde for andre miljømæssige aspekter. Et andet medlem efterspurgte, at forsyningssikkerhed eksplicit bliver inkluderet som et centralt hensyn i klimaloven. Andre rejste imidlertid bekymringer om, hvorvidt en udvidelse af klimalovens guidende principper kan skabe udfordringer i forhold til at prioritere mellem forskellige hensyn. Flere aktører understregede i den forbindelse, at de guidende principper i klimaloven ikke kun bør ses som begrænsninger, men også som muligheder. Principperne kan spille en central rolle i den globale dagsorden og bidrage til at løfte store nationale klimamål.

På det konkrete niveau var flere aktører positive over for en anbefaling fra Klimarådet om at indskrive et pejlemærke for forbrugsaftrykket i klimaloven. Dog blev det påpeget, at Klimarådet i højere grad burde se på sammenhængen mellem reduktion af forbrugsaftrykket og cirkulær økonomi. Et andet medlem efterlyste større fokus på finansielle investeringer og den finansielle sektors rolle i forhold til Danmarks globale ansvar som foregangsland. Et tredje medlem foreslog, at det ville være relevant at synliggøre satsninger på teknologiekxport. Endelig spurgte nogle medlemmer, om Klimarådet har overvejet at opstille specifikke mål for elektrificering, ligesom EU har gjort, samt hvordan forsyningssikkerhed kan integreres i klimapolitikken. Klimarådet svarede, at det ville være naturligt at arbejde med en indikator eller et pejlemærke for elektrificering som en del af en implementeringsopfølgning.

Rapportens analyse af energibesparelser blev af flere medlemmer fremhævet som relevant og grundig. Dog blev der rejst kritik af den danske implementering af energispareforpligtelsen, da der ikke er blevet iværksat nye initiativer, som forpligtelsen ellers lægger op til. Klimarådet blev af et medlem opfordret til at være mere kritiske i forhold til Danmarks faktiske indsats på dette område.

Flere fremhævede den geopolitiske kontekst og udvikling, som truer med at svække klimaindsatser, og efterspurgte et endnu større fokus herpå i statusrapporten og fra Klimarådets side. Peter Møllgaard påpegede, at klimapolitikken spiller ind i en kombination af udfordringer fra geopolitik, teknologiudvikling og klimakriser, som gør verdensordenen sværere at gennemskue, og at Klimarådet følger udviklingen tæt. Klimarådet sætter på konferencen den 8. maj fokus på netop den geopolitiske og planetære udvikling og de mulige implikationer for dansk klimapolitik.

Kommentar til Klimarådets statusrapport 2025

Analysechef Otto Brøns-Petersen CEPOS

Klimarådets statusrapport 2025 giver et relevant overblik over klimapolitikken, særligt i EU. Gennemgangen af klimapolitikken i EU udgør en nyttig oversigt over den allerede gældende og kommende klimapolitik.

Det er positivt, at rådets rapport imødekommer et længe næret ønske fra CEPOS om at angive samfundsøkonomiske omkostninger (skyggepriser) for redskaber i klimapolitikken frem mod 2035, men der savnes en systematisk cost-benefit af de foreslåede modeller. Det er navnlig relevant i lyset af, at der ikke kan forventes nogen primære effekter på det globale klima, men højst meget usikre sekundære inspirationsvirkninger (se nedenfor). Der bør ligeledes indgå en beregning af de omkostninger, der vil følge af en eventuel sikkerhedsmargin for at opnå målene. Det skærer i øjnene, at usikkerheden omkring 2030-målet problematiseres, mens den slet ikke indgår i overvejelserne omkring omkostningerne ved et eventuelt 2035-mål.

Rådet fremhæver, at der fra 2027 vil opstå yderligere dobbeltregulering på EU-niveau. Visse udledninger, som vil falde ind under ETS2, vil overlappe med sektorer, der også er omfattet af forordningen for indsatsfordelingen (ESR). Det vil betyde, at bl.a. opvarmning af husholdninger samt vejtransport vil være omfattet europæisk dobbeltregulering.

Ligesom der er europæisk dobbeltregulering, er der også betydelig dobbeltregulering mellem den danske og europæiske klimapolitik. Klimarådet vurderer selv, at 80 pct. af alle nettoudledninger vil være omfattet af en kvotesektor fra 2030. Rådet beskriver, at kvotesystemerne formentlig vil bringe EU det meste af vejen til et 2040-mål om 90 pct. reduktion. Kommissionen undersøger muligheden for at etablere et kvotesystem for landbrugets udledninger, således at praktisk talt alle danske udledninger i så fald vil være kvoteomfattet.

I et effektivt kvotesystem vil der være fuld intern lækage, hvilket noget tyder på vil være tilfældet fra begyndelsen af 2030'erne, bl.a. ifølge De Økonomiske Vismænd¹. Det betyder, med meget få undtagelser, at selvstændig danske klimapolitik ikke vil have nogen reel klimateffekt efter 2030'erne.

Med det i mente er det beklageligt, at Klimarådet ikke tydeligere fremhæver problemerne ved dobbeltregulering af udledninger i hhv. europæisk og dansk regi og forholder sig kritisk til behovet for selvstændige danske klimamål.

Klimarådet argumenter derimod for at sigte efter et klimamål i 2035 på mere end 80 pct., med henvisning til bl.a. "klimakrisens alvor" samt klimalovens princip om, at Danmark skal være et foregangsland. Et tredje argument er, at et klimamål i 2035 bør bidrage til, at regeringen når sit mål om klimaneutralitet i 2045.

Dansk klimapolitik med tæt på fuld lækage i EU vil ikke bidrage til at de globale udledninger reduceres, hvorfor et højt territorialt mål i Danmark ikke bidrager til at forbedre klimaets tilstand, men medfører samfundsøkonomiske omkostninger, som kunne have bidraget til reelle forbedringer klimapolitisk eller på andre områder.

Et selvstændig dansk klimamål for at understøtte klimalovens princip om, at Danmark skal være et foregangsland, synes underbygget med, at det kan bidrage positivt til, at f.eks. EU øger sine klimaambitioner. Rådet peger selv på, at det vil medføre højere omkostninger og at der vil være risiko for at ændre samfundets sociale balance.

¹ <https://dors.dk/vismandsrapporter/oekonomi-miljoe-2023>

Desværre synes det ikke sandsynliggjort, at en potentiel gevinst ved at være foregangsland ved at inspirere andre landes klimainsats, står mål ved de omkostninger et selvstændigt dansk klimamål vil have. Særlig ikke i betragtning af at også en ekstra reduktionsindsats i de øvrige EU-lande også vil være forbundet med fuld lækage. I Rådets rapport om Danmarks klimamål i 2035 er de samfundsøkonomiske omkostninger opgjort til 18,6 mia. kr. ved et klimamål på 85 pct. i 2035.²

Argumentet om et 2035-mål som støtte til langsigtede danske klimamål holder derfor heller ikke.

Hvis Danmark skal gøre en reel forskel ud over at følge EU's klimapolitik, kræver det, at udbuddet af kvoter mindskes. I et bindende kvotesystem kan det alene opnås ved at annullere CO₂-kvoter. Det samme er tilfældet i de øvrige EU-lande, som Klimarådet gerne vil inspirere. Derfor må det stærkt forundre, at rådet ikke anbefaler kvoteannullering som det centrale redskab i klimapolitikken (frem mod 2030 vil kvoteannullering som fleksibelt instrument endda kunne medføre negativ lækage).

Samlet set sandsynliggør Klimarådet ikke, at der er et solidt grundlag for en fortsat selvstændig dansk klimapolitik efter 2030.

Alligevel anbefaler Rådet et selvstændigt mål, og i denne forbindelse at Danmark efter 2030 overgår til 5-årige budgetmål, startende med perioden 2031-2035. Argumentet for denne revision er, bl.a., at et budgetmål skaber incitament til tidligere reduktioner. Hovedbegrundelsen synes at være, at det vil føre til en strammere klimapolitik, fordi det kræver tidligere indsats. Det er imidlertid ikke hensigtsmæssigt at lade valget af målemetode styre af et ønske om stramningsgraden; både et punkt- og et budgetmål kan justeres for at imødekomme et sådant ønske. Tværtimod vil overgang til en ny målemetode alt andet lige tilsige, at målet justeres med henblik på uændret stramningsgrad. Klimarådet anfører også, at et budgetmål kan være mindre følsom over for tilfældige udsving i målet. Et budgetmål er imidlertid også følsom over for tilfældige stød, og styrbarheden kan være ringere end for et punktmål, hvis der er længere cykler i stødene – f.eks. knyttet til konjunkturudsving. Det anbefales, at Klimarådet analyser følsomheden yderligere, f.eks. med udgangspunkt i historiske data.

Den eneste sikre måde at undgå følsomhed over for tilfældige udsving er imidlertid at fastlægge målet efter samme metode som anvendes f.eks. i budgetloven for den strukturelle saldo. Denne metode indebærer, at regeringen *ex ante* skal dokumentere, at der er gennemført tiltag som forventes at realisere målet. Både regeringen og Klimarådet opgør løbende denne indsats, så datagrundlaget for denne metode eksisterer allerede.

Det skal dog understreges, at med fuld kvotedækning af udledningerne vil usikkerheden om udledningerne være knyttet til den geografiske spredning i EU og ikke til de samlede udledninger over kvotesystemets tidshorisont. Det taler yderligere for, at et eventuelt selvstændigt dansk klimamål baseres på kvoteannullering frem for redskaber med fuld lækage og ingen global klimavirkning.

² https://klimaraadet.dk/sites/default/files/node/field_files/Rapport%20-%20Danmarks%20klimam%C3%A5l%20i%202035_web_1.pdf

- HØRINGSSVAR

Dansk Erhvervs kommentarer til Klimarådets statusrapport 2025

Dansk Erhverv takker for muligheden for at give kommentarer til Klimarådets statusrapport 2025 og ønsker samtidig at takke for en robust og interessant rapport fra rådets side.

Dansk Erhverv bakker op om fokus på implementering

Dansk Erhverv kvitterer for Klimarådets fokus på implementering. Dansk Erhverv deler Klimarådets vurdering om, at implementering ultimativt skal sikre indfrielse af klimamålet i 2030.

Med de indgåede politiske aftaler, er der aftalt tiltag, der reducerer de danske drivhusgasudledninger tilstrækkeligt til, at 70 pct. målet forventes at kunne indfris. Men det kræver, at der nu er et eksplicit fokus på implementering og håndtering af risici, så sandsynligheden for at nå målet maksimeres.

Det seneste års udvikling ift. udrulningen af vedvarende energi i Danmark har vist, at der er stor risiko for, at udbygningen af grøn strøm kommer til at gå langsommere end oprindeligt forudsat. Det skyldes både en opstilling på land der går langsomt samt det netop forføjede havvindsudbud. Den lave udbygningsgrad medfører stor risiko for, at Danmark ikke får 100 pct. grøn strøm i sin elproduktion i de kommende år. Det vil have negativ betydning for CO2-udledningerne.

Dansk Erhverv savner, at Klimarådet fokuserer på risici forbundet med hastigheden i energiudbygningen. Branchen oplever generelt regulatoriske hindringer for opsætning af vedvarende energi og har i det netop afholdte havvindsudbud oplevet risici i form af uafprøvede udbudsrammer samt manglende sikkerhed om understøttende brintinfrastruktur. Erhverv opfordrer Klimarådet til at fokusere på risikoelementer i den grønne energiudbygning fremadrettet.

Den grønne trepart har bidraget med et substantielt bidrag til de danske drivhusgasreduktioner. Imidlertid er flere af reduktionerne baseret på usikre tiltag og teknologier. Derfor vil Dansk Erhverv fremhæve, at det er afgørende, at de reduktioner, der er aftalt som led i den grønne trepart, findes inden for landbrugssektoren. Det er samfundsøkonomisk billigst at reducere udledningerne fra landbruget, så det vil være omkostningstungt og skadeligt for resten af erhvervslivets konkurrenceevne, hvis de aftalte reduktioner ikke findes i landbrugssektoren. Dansk Erhverv opfordrer Klimarådet til at analysere, hvad det vil betyde for omkostningen for indfrielsen af 2030-målet, hvis reduktionerne alternativt skulle findes uden for landbruget.

Dansk Erhverv opfordrer til, at Klimarådet i højere grad gennemfører samfundsøkonomiske kvantitative analyser af policy forslag med henblik på så stærkt faglig rådgivning til regeringen og Folketinget som muligt i forhold til forslagenes formål og konsekvenser. Det kan understøtte en fagligt funderet politisk debat og give et mere robust klimapolitisk beslutningsgrundlag, hvilket er i overensstemmelse med Klimarådets mandat og formål.

Dansk Erhverv støtter op om langsigtet klimastrategi

Klimarådet anbefaler i årets statusrapport, at der udarbejdes en langsigtet klimastrategi. Dansk Erhverv bakker op om anbefalingen og påpeger, at der er behov for, at der allerede nu arbejdes med rammerne for, hvordan Danmark helhedsorienteret og effektivt kommer i mål med klimaambitionerne i 2035, 2040 og frem mod 2050.

← Forslag til kommende analyse fra Klimarådet:
Samfundsøkonomiske omkostninger ved manglende omstilling af landbruget

Klare rammer for den fremadrettede klimahandling skal sikre, at virksomhederne ved, hvad der forventes i de kommende år. Dermed kan virksomhederne planlægge deres fremadrettede investeringer i omstillingen. Det understøtter en effektiv omstilling, hvor drivhusgasudledningerne mindskes samtidig med, at konkurrenceevnen kan opretholdes.

Dansk Erhverv ønsker øget fokus på globalt perspektiv i klimaloven

Klimarådet anbefaler, at det globale klimaperspektiv kommer til at fylde mere i den kommende revision af klimaloven. Det støtter Dansk Erhverv op om og påpeger, at klimaloven skal have et mere strukturelt og helhedsorienteret blik for omstillingen.

En negativ sideeffekt af den nuværende klimamål med stærkt fokus på nationale reduktionsmål er, at teknologier, der primært giver nationale reduktioner (f.eks. CCS), bliver tilgodeset på bekostning af andre teknologier, hvor klimaeffekten af et dansk tiltag ikke nødvendigvis sker indenfor landets grænser (f.eks. PtX og grønne flybrændstoffer). Det sker uagtet, at sidstnævnte kan have en større klimaeffekt, lavere omkostninger eller et stort eksportpotentiale.

Dansk Erhverv opfordrer til, at det bliver sådan, at politikerne bliver forelagt både den nationale og den globale reduktionseffekt samt eksportpotentialet, når de overvejer nye klimatiltag i Danmark. Det vil forbedre politikernes styringsmuligheder ift. at iværksætte tiltag, der giver mest muligt reduktionspotentiale samt styrker velstanden i Danmark via eksport.

Dansk Erhverv opfordrer derfor Klimarådet til i højere grad at se på, hvordan klimaloven kan indrettes, så de samlede reduktioner som følge af klimatiltag i Danmark vægtes i udformningen af dansk klimapolitik.

Endelig opfordrer Dansk Erhverv til, at Klimarådet ser på, hvordan forsyningssikkerhed og europæisk energiafhængighed kan vægte mere i klimaloven. Dansk Erhverv vurderer, at forsyningssikkerhed og energiafhængighed bør blive centrale principper i klimaloven. F.eks. giver det ikke mening i et europæisk forsyningsperspektiv at bruge biogas til opvarmning af danske hjem, når biogassen kunne eksporteres til brug i den tyske sværindustri, der har sværere ved at elektrificere sig. I lyset af den geopolitiske udvikling og behovet for at komme af med russisk gas i den europæiske energiforsyning, er det oplagt at disse hensyn kommer til at fylde mere i revideringen af klimaloven.

Dansk Erhverv er enig i, at energieffektivisering spiller en vigtig rolle i omstilling

I årets statusrapport viser Klimarådet, at Danmark ikke opfylder alle sine forpligtelser i energieffektivitetsdirektivet og bygningsdirektivet, særligt når det gælder renoveringskrav for offentlige bygninger og erhvervsbygninger. Rådet lægger samtidig vægt på, at energieffektivisering ikke kun er afgørende for at nå klimamålene, men også spiller en central rolle i at styrke forsyningssikkerheden, reducere behovet for udbygning af energisystemet og sænke energipriserne.

Dansk Erhverv er enig i analysen og påpeger, at energieffektivisering og elektrificering er afgørende redskaber til at sikre drivhusgasreduktioner, øget forsyningssikkerhed og en forbedret dansk konkurrenceevne. En analyse fra Dansk Erhverv viser, at Danmark ligger langt nede på en 23. plads i Europa, når det kommer til elektrificering. Der er fortsat store uforløste potentialer for både energieffektivisering og elektrificering af industrien og transportsektoren, og Dansk Erhverv opfordrer derfor til, at Klimarådet beskæftiger sig med, hvordan elektrificeringen og energieffektiviseringen af det danske samfund kan accelereres.

Med venlig hilsen

Esben Thietje Mortensen
Energipolitisk chef

DI høringssvar til Klimarådet Statusrapport 2025

Dansk Industri (DI) takker for muligheden for at kommentere Klimarådets dybdegående rapport, som sætter fokus på vigtige elementer i klimadebatten.

Kommentarer til kapitel 2: Verdens klimaindsats

DI er enig med Klimarådet i, at den globale klimaindsats har gjort betydelige fremskridt. Samtidig ser DI med bekymring på de fronter, der ved COP29 blev trukket op omkring overgangen væk fra fossile brændsler og de geopolitiske spændinger, der truer den grønne dagsorden. DI mener, at Danmark med EU-formandskabet får en afgørende rolle i at sikre, at EU står fast på den grønne omstilling, herunder ved COP30. Klimafinansiering er en katalysator for klimahandling, og derfor er det positivt, at COP29 resulterede i en global aftale trods dens mangler. Vedrørende artikel 6, mener DI, at EU kan bidrage til at udvikle en ramme, der sikrer gennemsigtighed og troværdighed for virksomhederne.

Kommentarer til kapitel 3: EU's klimaregulering frem mod 2040

DI støtter et 90 pct. EU-klimamål i 2040. For at nå dette mål kræves blandt andet en udbygning af energisystemet, hurtigere opstilling af vedvarende energi, forbedret energieffektivisering og øget elektrificering i EU. CCS bliver afgørende for at nå EU's langsigtede klimamål. Her mener DI, at Danmark kan spille en vigtig rolle, da den danske undergrund er særligt velegnet til lagring af CO₂, og ifølge GEUS har et teknisk lagringspotentiale på mellem 12 og 22 milliarder tons CO₂.

Angående transportsektoren bemærker Klimarådet, at Danmarks høje elbilsalg ligger foran de andre EU-lande, hvad angår elbilernes andel af det samlede nyvognssalg, hvilket Klimarådet ikke mindst tilskriver den rabat i registreringsafgiften, der ydes elbiler i den nuværende bilbeskatning. Det er dog misvisende at tilskrive dette alene den danske bilbeskatning, da andre faktorer som større købekraft og udbredt ladeinfrastruktur også spiller ind. Dertil kommer, at der i Danmark også opkræves ejerafgift, drivmiddelaftgift mv. af elbiler, som samlet set ikke må forventes at være mere favorabel beskatning af elbiler end i andre lande. DI er dog enig med Klimarådet i, at fremskrivningspraksis for elbilsalg i KF24 er markant undervurderet. Klimarådet nævner også, at vejafgiften på lastbiler skulle være CO₂-differentieret, hvilket er en fejlagtig gengivelse, da den er baseret på CO₂-emissionsklasser, ikke individuelt CO₂-udslip. Således betaler to sammenlignelige lastbiler samme afgift, selvom den ene måtte køre på almindeligt fossil diesel, mens den anden kører på CO₂-neutralt biodiesel.

Kommentarer til kapitel 4: Danmarks klimamål frem mod 2030

DI er enige med Klimarådet i, at regeringen har anskueliggjort vejen til opfyldelse af 2030-målet, men også at vi først er i mål, når de politiske aftaler er fuldt implementeret, og energiinfrastrukturen er på plads. Samtidig mener DI, at vi allerede nu bør lægge planer for fremtidige klimamål, herunder 2035-målet.

Klimarådet bekymrer sig over, at biogasproduktionen i Danmark muligvis ikke kan opfylde efterspørgslen efter ledningsført gas i 2029. Denne bekymring er relevant, da branchen har meldt, at de under nuværende rammevilkår ikke vil søge, såfremt der afholdes udbud. For at nå målet er det afgørende at se på efterspørgselssiden, bl.a. ved at fritage biogas for CO₂-afgift.

Klimarådet mener, at CO₂-afgifterne på raffinaderiernes produktion ikke vil føre til betydelig nedgang. DI er uenig og henviser til Skatteministeriet, som forventer, at afgifterne afspejles i forbrugerpriserne. DI vurderer derfor, at reduktionerne er realistiske. Vedrørende havvind er DI enig i, at det aflyste havvindsudbud er en stor udfordring; forsinkelserne og den potentielt

reducerede udbygning af havvind vil påvirke Danmarks muligheder for at eksportere grøn strøm til udlandet. Forsinkelserne kan også udfordre de politiske ambitioner om produktion af brint og grønne brændstoffer via power-to-X. DI understreger, at udbygningen af havvind er afgørende for den grønne omstilling i både Danmark og Europa.

Kommentarer til kapitel 5: EU's krav til energieffektivisering og -besparelser

Klimarådet fastslår, at Danmark lever op til sin energispareforpligtelse, men der er usikkerhed, da EU Kommissionen skal godkende metoden. DI understreger vigtigheden af Danmarks rolle som foregangsland inden for energieffektivisering og opfordrer til konkrete ambitiøse tiltag for en robust energiforsyning. Energieffektivisering er afgørende for Danmarks og EU's klimamål. DI anbefaler, at politiske beslutningstagere styrker energieffektiviteten på tværs af sektorer og sikrer stabile rammevilkår for elektrificering og virksomheders omstilling. Investeringer i energieffektivisering må ikke bremses af økonomiske barrierer, og DI opfordrer til fastholdelse af finansieringen i Energistyrelsens Erhvervspulje og brug af innovative finansieringsmodeller som ESCO-ordninger. DI fremhæver behovet for en ambitiøs strategi for energirenovering af offentlige og private bygninger samt en langsigtet strategi, der sikrer forudsigelighed for virksomheder og investorer. Det er essentielt, at Danmark viser vejen og lever op til EU's energieffektiviseringskrav for at øge konkurrenceevnen og reducere energiforbruget.

Kommentarer til kapitel 6: Danmarks klimamål i 2035

DI mener, at der samtidig med drøftelser af et 2035-mål bør afsættes finansiering og rammer for tidlig fastsættelse af virkemidler. Det er afgørende, at der ses på virkemidler, så rammer og ambitioner for omstillingen er kendt for hver sektor, og der sikres tid til omstillingen. DI savner, at Klimarådet i Statusrapporten belyser design og implikationer ved at overgå til et budgetmål grundigere. Derudover støtter DI, at der sættes et pejlemærke for reduktionen af Danmarks forbrugsbaserede klimaaftryk, der understøttes af detaljerede indikatorer. En omstilling til cirkulær økonomi kan reducere materialeforbruget og styrke samfundets resiliens og konkurrenceevne ved at mindske importbehovet for ressourcer. DI har længe påpeget potentialet i at øge tempoet og skalaen af grønne offentlige indkøb. Pejlemærker er ikke tilstrækkelige; der er behov for konkrete målsætninger og en samlet national strategi for implementeringen.

Kommentarer til kapitel 7: Danmarks langsigtede klimamål

Danmarks fremtidige arealanvendelse er afgørende for at opfylde klimamålene i 2050 og beskytte vand og natur. Med pres på arealerne til byer, infrastruktur, vedvarende energi, landbrug, skovbrug og biodiversitet er en strategisk tilgang med inddragelse af klima-, miljø- og naturhensyn nødvendig. Klimarådets analyser viser store klimagevinster ved at udtage landbrugsarealer til beskyttet natur og skovrejsning. Multifunktionel arealanvendelse er afgørende for de kommende handleplaner.

Biomasse spiller en vigtig rolle i en robust energiforsyning og den grønne omstilling, og bæredygtighedskravene er blevet skærpet med implementeringen af VE-III. DI bakker fuldt op om disse krav, men advarer om, at en udfasning af træbiomasse kan have negative konsekvenser for forsyningssikkerhed og energipriser.

Angående et mål for internationale udledninger støtter DI op om, at alt brændstof i 2045/2050 skal være klimaneutralt og grønt – i hele verden. DI mener dog ikke, at Danmark skal gå enegang. I stedet bør Danmark være et reelt grønt foregangsland ved at vise, at vi kan stimulere produktionen af bæredygtigt flybrændstof på dansk jord, hvorefter overskydende brændstof kan eksporteres. Hermed kan vi ved eksport tage indirekte ansvar for vores udledninger – ligesom Klimarådet også selv taler om.

Klimarådets sekretariat

mail@klimaraadet.dk

Formandssekretariatet
Emil Drevsfeldt Nielsen

Erhvervspolitisk chef

Telefon +4522293521

emni@danskmetal.dk
danskmetal.dk

14. marts 2025

Skriftlige bemærkninger til Klimarådets Statusrapport 2025

Som medlem af Klimadialogforum takker Dansk Metal for muligheden for at afgive skriftlige bemærkninger til Klimarådets Statusrapport 2025. Samtidig ønsker vi at kvittere for en gennemarbejdet rapport.

Dansk Metal noterer sig, at Klimarådet konkluderer, at den danske regerings klimainsats om et klimamål på 70 pct. reduktion i 2030 nu er anskueliggjort. Det er positive nyheder for Danmark og den grønne omstilling. Det betyder, at de seneste års mange ambitiøse politiske aftaler på transport, industri, byggeri, landbrug mv. ser ud til at virke og vil bringe Danmarks samlede klimapolitik i den globale førertrøje.

Dansk Metal er derfor enige med Klimarådet i, at regeringen bør fastholde deres fokus på implementering af de politiske aftaler. Dansk Metal mener, at implementeringskraften er det vigtigste for dansk klimapolitisk fremadrettet. I særlig grad er det afgørende at de beslutninger, som endnu udestår fx i forhold til investeringsbeslutninger på virksomhedsniveau i samspil med offentlige udbud dels leverer på klimamålene, men dernæst også tager hensyn til den langsigtede kapacitetsopbygning af viden, kompetencer og virksomheder inden for diverse teknologiområder. Ikke mindst finder Dansk Metal det afgørende at de politiske aftaler også medfører varige danske arbejdspladser. Uden denne opbygning af viden og arbejdspladser bliver Danmark ikke i stand til at levere næste generation af klimapolitiske tiltag, som skal få os helt i mål med klimaneutralitet, og i 2050 gøre Danmark klimapositive.

Derfor vil Dansk Metal også gerne kvittere for, at Klimarådet i Statusrapport 2025 ser på vigtigheden af det langsigtede klimamål frem mod 2045 og 2050 samt behovet for en langsigtet strategi. Det langsigtede klimamål er vigtig for virksomhederne og borgernes mulighed for at indstille og omstille sig rettidigt til de politiske beslutninger, som vil skulle træffes i de kommende år.

På samme tid vil Dansk Metal gerne kvittere for, at Klimarådet anerkender, at man i en langsigtet strategi bl.a. bør adressere, hvordan vi sikrer den nødvendige og kvalificerede arbejdskraft. Dertil er det afgørende, at vi som arbejdsmarkedspart får tilpasset og udviklet vores uddannelsessystem i samspil med det offentlige, så vores

erhvervsskoler, universiteter m.fl. uddanner arbejdskraften med de relevante nye behov.

For uden de rette hænder og hoveder, og uden den rette balance på arbejdsmarkedet, så bliver de store politiske klimaambitioner og klimastrategier aldrig til fysisk virkelighed.

Vi ved, at den grønne omstilling og indfrielsen af Danmarks klimamål er afhængige af, at vi har den rette arbejdskraft og kompetencer. Derfor savner Dansk Metal også, at arbejdskraft og kompetencer indgår, som en fast målbarriere for om Danmark når og kan nå sine klimamål i den årlige statusrapport.

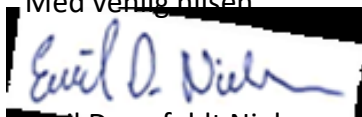
Dansk Metal finder det positivt, at Klimarådet i Statusrapport 2025 inddrager et EU-spor samt et globalt spor, som slår fast, hvordan det har en indvirkning på Danmarks forpligtelser til indfrielse af klimamål.

Et fokus den nye Europa-Kommission er optaget af er, at klimapolitikken ikke skal medføre højere energipriser. I Mario Draghis rapporten om Europas konkurrencerne peger han bl.a. på, at den grønne omstilling i Europa kan være med til at skabe vækst i EU, hvis vi formår at mindske energipriserne. Det understreger vigtigheden af, at en faktor som energipriser har påvirkning på hvordan og i hvilket tempo, at vi indfrier vores klimamål. På den baggrund vil Dansk Metal gerne opfordrer til, at Klimarådet forholder sig til de rekordhøje energipriser, som vi ser i disse tider og hvilken betydning det har for implementering og indfrielse af Danmarks klimamål.

Forsyningssikkerhed bliver stadig en vigtigere faktor i geopolitikken og den er tæt forbundet med den grønne omstilling og hvordan Danmark, EU og lande på globalt plan, opnår de fastsatte reduktioner for CO₂-udledninger. Derfor vil Dansk Metal gerne opfordre til, at forsyningssikkerhed fremadrettet indgår i Klimarådets statusrapport, som en fast målbarriere for, om Danmark når sine samlede klimamål.

Såfremt ovenstående giver anledning til spørgsmål eller kommentarer, står vi til rådighed.

Med venlig hilsen

A blue ink signature of Emil Drevsfeldt Nielsen, written in a cursive style, enclosed within a black rectangular box.

Emil Drevsfeldt Nielsen

Erhvervspolitisk chef

NOTAT

18-03-2025

EMN-2023-01183

1761927

Danske Regioners bemærkninger til Klimarådets Statusrapport 2025

Danske Regioner ser positivt på Klimarådets status for Danmarks klimapolitik og anbefalinger til den danske klimaindsats fremadrettet. Danske Regioner bemærker i den forbindelse, at Klimarådet vurderer, at 2025-målet nås og 2030-målet er anskueliggjort. Dette er positivt. Danske Regioner er glade for, at der i anbefalingerne til at nå 2030-målet er fokus på implementering, virkemidler og overvejelser ift. yderligere reduktionstiltag.

Mål for Danmarks fremadrettede klimaindsats

Danske Regioner er enige i statusrapportens fokus på den fremadrettede klimaindsats og det arbejde, som skal ske frem mod 2035 og 2050. Danske Regioner har med den fællesregionale strategi for [Grønne hospitaler](#) sat et mål om at halvere hospitalernes samlede CO₂-udledning i 2035 og arbejde mod et klimaneutralt sundhedsvæsen i 2050. Et væsentligt element heri er implementering og skalering af handlinger og metodikker.

Danske Regioner er desuden enige med Klimarådet i, at den langsigtede klimastrategi bør adressere områder som arbejdskraft, forskning og innovation og den offentlige sektors rolle.

Danske Regioner ser positivt på den kommende revidering af Klimaloven og et 2035-mål. Hensynet til biodiversitet, natur og miljø er i den forbindelse vigtigt, og det bør drøftes, hvor og hvordan disse hensyn løftes bedst og ift. hvilke principper.

EU's krav til energieffektivisering og -besparelser

Statusrapporten beskriver, at energieffektiviseringsdirektivets to overordnede krav om energieffektivisering og -besparelser opfyldes med nuværende politik. Rapporten beskriver desuden, at Danmark vurderes ikke at kunne opfylde forpligtelsen om krav til energiforbruget i den offentlige sektor i 2029 og 2030

uden yderligere tiltag. Tilsvarende vurderes forpligtelsen om krav til renovering af offentlige bygninger ikke at blive opfyldt med nuværende politik.

Danske Regioner er glade for, at Klimarådet sætter fokus på området, og hvad det kræver at kunne leve op til Energieffektiviseringsdirektivet og Bygningsdirektivet. Regionerne arbejder aktivt for at forbedre offentlige bygningsejeres muligheder for energieffektivisering og -besparelser. Det bør i den forbindelse bemærkes, at regionale bygninger adskiller sig fra den øvrige offentlige bygningsmasse, da størstedelen af energiforbruget på sygehuse stammer fra procesenergi, som bruges til at levere kerneydelser i sundhedsvæsenet.

Styrkelse af den globale klimaindsats og et øget fokus på forbrugsbaserede udledninger

Statusrapporten anbefaler, at det af Klimaloven bør fremgå, at der sættes pejlemærker for det forbrugsbaserede klimaaftryk og klimaaftrykket fra offentlige indkøb. Dette bakker Danske Regioner op om. Den fællesregionale strategi for Grønne Hospitaler har et stort fokus på at nedbringe de forbrugsbaserede CO₂-udledninger fra indkøb af bl.a. medicin, udstyr, fødevarer og byggeri ved at udvikle fælles grønne krav målrettet leverandører og deres forsyningskæder, samt ved at reducere forbrug, undgå spild og forbruge længere. Heri ligger også et stort arbejde ift. indhentning af og dialog om data.

Drivkraft Danmarks skriftlige bemærkninger til Klimarådets Statusrapport 2025

Den 18. marts 2025

Ref.
ap

Drivkraft Danmark takker for muligheden for at afgive skriftlige bemærkninger til Klimarådets statusrapport. Som brancheorganisation for brændstofproducenter, -leverandører og ladeoperatører arbejder vi for en effektiv og markedsdrevet grøn omstilling, hvor elektrificering og VE-brændstoffer spiller en central rolle.

Vores bemærkninger har derfor fokus på behovet for langsigtede rammebetingelser, en strategisk prioritering af biomasse og CO₂-håndtering samt en markedsbaseret elektrificering af vejtransporten.

Vi bakker derfor op om Klimarådets anbefaling om, at virksomheder skal have bedre muligheder for langsigtet planlægning gennem stabile investeringsvilkår. Pludselige politiske indgreb og skiftende regulering medfører usikkerhed i markedet og vil i sidste ende føre til unødigt øgede omkostninger for forbrugerne. Det er vigtigt, at reguleringen skaber incitamenter, der både understøtter udviklingen af VE-brændstoffer og sikrer en fleksibel tilgang til CO₂-håndtering.

Vi er enige med Klimarådet i, at biomasse er en begrænset ressource, og at det er nødvendigt at prioritere anvendelsen, så vi udnytter ressourcen så effektivt som muligt. Vi bakker derfor op om, at en strategi for bioressourcer skal sikre, at de primært bruges i de sektorer, der har sværest ved at elektrificere sig – navnlig skibs- og luftfarten samt den petrokemiske industri.

Kulstof-prioritering skal fremme omstilling af skibe, fly og petrokemi

Klimarådet påpeger, at CO₂-lagring vil være en væsentlig faktor i opnåelsen af de nationale klimamål. Vi er enige i nødvendigheden af en biomassestrategi, som foreslået af Klimarådet, der adresserer import og eksport af biogent kulstof. Dog er det vigtigt, at den ikke bliver en barriere for udviklingen af VE-brændstoffer eller andre kulstofholdige VE-produkter, hvor biogent kulstof spiller en central rolle. Skal Danmark sikre en reel omstilling af de sektorer, der er svære at elektrificere, må der være en helhedsorienteret strategi, hvor både lagring og anvendelse af CO₂ spiller sammen.

Klimarådet lægger desuden vægt på, at negative emissioner skal være en central del af klimapolitikken, og at CO₂-lagring spiller en afgørende rolle. Vi anerkender vigtigheden af negative emissioner, men ser en risiko i, at territoriale mål for CO₂-lagring kan skygge for udviklingen af VE-brændstoffer. Et konkret eksempel på påvirkningen af territoriale mål, er den skæve fordeling af offentlige udbud, hvor CCS-projekter modtager markant mere støtte end PtX-projekter. Det betyder blandt andet, at PtX-projekter, der skal anvende biogen CO₂, skal kæmpe med støttede CCS-projekter om samme produkt, hvilket kan bremse udviklingen

af denne sektor. Vi er enige med Klimarådet om en strategi, hvor både CO₂-lagring og VE-brændstofproduktion understøttes, så vi sikrer både klimamålene og at den kan understøtte en nødvendig grøn brændstofindustri.

Derfor er det nødvendigt at sikre en fleksibel håndtering af CO₂, hvor biogent CO₂ både kan lagres, og den grønne værdi kan anvendes i PtX-produktion. Drivkraft Danmark arbejder på en model, der adresserer dette behov – 'kulstofswapping'. Modellen indebærer, at den grønne værdi af permanent lagret biogent CO₂ kan overføres til PtX-produktion, der finder sted i områder med høj tilgængelighed af fossil CO₂. Dette vil reducere behovet for omfattende infrastruktur og sikre, at CO₂-lagring bidrager til de nationale klimamål, samtidig med at VE-brændstofproduktionen ikke begrænses af manglen på biogent kulstof.

Elektrificering af vejtransporten går hurtigt, men kan accelereres

Klimarådet fremhæver, at elektrificeringen af vejtransporten er afgørende for at reducere sektorens samlede udledninger. Vi er enige i, at det er vigtigt at holde fokus på elektrificeringen af vejtransporten som en vej mod klimaneutralitet i 2050.

For at understøtte udviklingen har vores medlemmer en klar ambition om at etablere mindst 100 offentlige ladestationer dedikeret til tung transport inden 2030. Investeringerne i ladeinfrastruktur sker allerede i stor skala på markedsvilkår, hvor vores medlemmer investerer milliarder i udrulningen for at imødekomme den stigende efterspørgsel.

Dog er der stadig væsentlige barrierer, der begrænser hastigheden af denne udrulning – særligt lange tilslutningstider ved netselskaberne. Det skaber forsinkelser i etableringen af nye ladestationer og depotladning og risikerer at bremse omstillingen unødigt. For at markedsaktørerne kan investere i den nødvendige infrastruktur og ellastbiler uden unødige forsinkelser og driftsforstyrrelser, ser vi et behov for regulering, der sikrer hurtigere tilslutning.

Samtidig overhaler private investeringer i ladestander de statslige initiativer, herunder de planlagte udbud i forbindelse med AFIR-direktivet. Reguleringen bør derfor ikke stå i vejen for markedets udvikling, men derimod sikre, at ladeinfrastrukturen fortsat udvikles i takt med behovet.

**FINANS
DANMARK**

Finans Danmarks bemærkninger til Klimarådets statusrapport 2025

Finans Danmark vil gerne rose Klimarådet for deres arbejde med statusrapporten, og i særdeleshed deres langsigtede fokus, ikke kun på tiden frem til 2030, men også tiden frem mod 2050. Der er behov for at se på regeringens forestående klimalov og Danmarks klimamål i et langsigtet perspektiv. Vi er dertil helt enige i, at der i denne proces er behov for klarhed om de langsigtede klimamål og klare rammer for alle aktører på klimaområdet.

Fastsættelsen af klimamålet vil påvirke udformningen af den fremtidige klimapolitik, og de politiske valg som skal facilitere den bæredygtige omstilling i de næste ti år. De valg kan påvirke hvilke grønne projekter, der bliver rentable i fremtiden, og dermed også hvad den finansielle sektor kan understøtte med finansiering og grønne investeringer. Det spiller derfor en stor rolle for den finansielle sektor, hvordan man definerer og opgør klimamålet.

Danmark har et ansvar for at måle vores territoriale udledninger i tråd med FN's regneprincipper. Men vi kan også bidrage til at reducere udledningerne uden for Danmarks grænser. Ved at tage indvirkningen på omverden med i overvejelserne ved fastsættelsen af klimamålene, sikrer man de bedst mulige beslutninger for klimakrisen som helhed. Og det kan bidrage til, at der bliver truffet politiske beslutninger, der sikrer de bedst mulige finansierings- og investeringsvilkår og den nødvendige opskalering af den bæredygtige omstilling. Et eksempel er udbygningen af havvind og brintproduktion, hvilket kræver en massiv opskalering for at blive rentabelt. Dermed vil der blive skabt mere grøn energi, end vi skal bruge i Danmark. Derfor skal det ses i sammenhæng med behovet for eksport af brint til f.eks. Tyskland og andre europæiske lande. Det bidrager både til at reducere EU's CO₂-udledning og skabe større forsyningssikkerhed i EU og uafhængighed af fossile brændstoffer. Billigere energi vil også bidrage til bedre konkurrenceevne i EU.

Men hvis ikke indsatsen kan tælle positivt med i en dansk klimapolitik, kan det blive svært at skabe politisk opbakning til, og det vil kunne blive nedprioriteret i forhold til andre mindre effektive indsatser. Fra forskellig side tales der om at tage højde for Danmarks negative klimabelastning uden for landets grænser. Men så er det også vigtigt at kunne tage højde for Danmarks positive klimabidrag uden for landets grænser. Det er derfor nødvendigt, at der tages stilling til, hvordan man kan indregne positive klimapåvirkning uden for Danmarks grænser. Klimarådets rapport bearbejder negative udledninger i forskellige former, herunder bl.a.

Notat

17. marts 2025

Dok. nr. FIDA-2060232074-693994-v1

Kontaktperson: Peter Jayaswal

Kommissionens arbejde med at etablere et marked for negative udledninger, Det ville være gavnligt, hvis Klimarådet eksplicit behandlede mulighederne for hvordan man kan indregne positiv og negativ klimaudledning uden for landets grænser.

Vi er helt enige med Klimarådet i, at den europæiske klimapolitik har stor betydning for den danske klimapolitik. Derfor er det vigtigt, at den danske klimapolitik er sammentænkt med EU's klimapolitik, og klimalovens målsætninger er i tråd med EU's mål og regulering, så de spiller sammen og ikke fungerer som to separate systemer. Forudsætningen for både den danske og europæiske klimaregulering er, at den er udformet så effektivt som overhovedet muligt, så byrderne for virksomhederne er reduceret mest muligt, samtidig med at reguleringen understøtter den nødvendige markedstransparens og markedsadfærd, som er afgørende for omstillingen. På den baggrund ser Finans Danmark også positivt på EU-Kommissionens aktuelle omnibusforslag på det bæredygtige område, som netop har til formål at reducere byrderne for virksomheder, og derigennem øge effektiviteten i den bæredygtige omstilling.

Det er dog ikke nok med at se på sammenspillet mellem dansk regulering og EU. Det er også nødvendigt, at man tænker klimaloven sammen med anden national lovgivning, da klimaudfordringen ikke kan betragtes isoleret. Derfor støtter vi op om at der ved udformningen af klimaloven skal tages hensyn til biodiversitet, natur og miljø. Det er helt essentielt at man får sammentænkt og skabt konsistens mellem disse, mens det skal prioriteres at gennemføre de mest CO2-reducerende tiltag, på tværs af de forskellige lovgivninger.

Notat

17. marts 2025

Dok. nr. FIDA-2060232074-693994-v1

Dok. ansvarlig: MAL
Sekretær:
Sagsnr.: s2025-281
Doknr: d2025-8139-4.0
17-03-2025

Kommentarer til Klimarådets statusrapport 2025

Først og fremmest vil Green Power Denmark gerne takke for en meget grundig og velskrevet Statusrapport 2025 og for muligheden for at afgive kommentarer til denne.

Helt overordnet finder Green Power Denmark det meget positivt, at Klimarådet nu vurderer vejen til 70 %-målet som anskueliggjort. Det er en vigtig milepæl for den grønne omstilling og et resultat af det seneste års politiske aftaler samt arbejdet med implementering af tidligere års aftaler. Samtidig vil vi dog advare om vigtigheden af fortsat implementering – og den store kommunikationsopgave, der nu ligger foran os. At vejen til 70 %-målet er anskueliggjort, betyder langt fra, at målet automatisk nås.

Flere klimatiltag er forbundet med relativt stor usikkerhed. Derfor er det afgørende at fastholde fokus på implementering og sikre, at omstillingen går i den rigtige retning – i det nødvendige tempo. Green Power Denmark deler samtidig Klimarådets vurdering af, at en øget sikkerhed for at nå 2030-målet kan opnås gennem overimplementering. Særligt ser vi en hurtigere elektrificering af vejtransport, opvarmning og industri som oplagte indsatsområder i de kommende år, da disse tiltag indebærer relativt lav risiko.

Desuden er det vigtigt at understrege, at 70 %-målet kun dækker en del af Danmarks samlede grønne omstilling. For eksempel afspejler 70%-målet ikke, at elektrificeringen og udbygningen af vedvarende energi går for langsomt. Dette bør Klimarådet kommunikere meget tydelig.

I den forbindelse støtter Green Power Denmark Klimarådets anbefaling om anvendelsen af pejlemærker i forbindelse med 2035-målet. Pejlemærker - eller sektorspecifikke krav - vil bidrage til at reducere usikkerheden for de enkelte dele af økonomien i den grønne omstilling. Vi opfordrer derfor Klimarådet til at undersøge muligheden for at anvende elektrificeringsmål og niveauer for installeret kapacitet af vindmøller og solceller som potentielle pejlemærker.

Ligeledes støtter Green Power Denmark Klimarådets anbefaling om, at Danmark som klimamæssigt foregangsland skal tage ansvar for vores andel af de internationale udledninger fra skibe og fly. Vi mener, at dette bør indskrives i klimaloven, og at implementeringen mest hensigtsmæssigt sker gennem et dansk produktionsmål for grønne brændsler, herunder et konkret mål for år 2035.

Endelig mener Green Power Denmark, at en kommende revision af klimaloven bør inkludere energisikkerhed og -uafhængighed som en del af lovens guidende principper.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger til Klimarådets Statusrapport 2025

31. marts 2025

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet vil gerne kvittere for Klimarådets *Statusrapport 2025*.

Klimarådets vurdering af anskueliggørelse af 2030 og risici/usikkerheder

Klimarådet vurderer samlet set, at regeringens klimaindsats anskueliggør, at 70-procentsmålet nås. Det fremhæves, at der udestår en væsentlig implementeringsindsats for at nå i mål, og at der fortsat er betydelig risiko for, at målet ikke nås.

Det følger af klimaloven, at det er en grundpræmis for realiseringen af klimamålene, at vejen til 2030-målet indebærer betydelige risici og effekter af forskning og teknologisk udvikling. Derfor bemærker Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, at Klimarådets vurdering af anskueliggørelse ligeledes bør have øje herfor. Der indgår risikovurderinger i metoden bag opgørelsen af mankoen i den årlige klimastatus- og fremskrivning, herunder at der arbejdes med middelskøn, og at der løbende tages stilling til realisering og påvirkning fra eksterne faktorer. Dertil følges der løbende op med aftalekredsene bag de politiske klimaaftaler, ligesom der er aftalt genbesøg af flere af aftalerne for at sikre, at de aftalte reduktioner realiseres.

Fsva. en overvurdering af udledninger for let vejtransport bemærker Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, at udviklingen i salget af elbiler indikerer en markant hurtigere indfasning end skønnet i *Klimastatus og -fremskrivning 2024*. Med *Klimastatus og -fremskrivning 2025* opdateres forudsætningerne ift. den seneste data for den faktiske udvikling i elbilsalget.

Fsva. usikkerheder og risici inden for CCS bemærker Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, at der er indgået en række politiske aftaler og afsat ca. 38 mia. kr. med henblik på at understøtte udrulningen af en fuld værdikæde for CCS og understøtte rammerne for en markedsbaseret udrulning. Derudover er der vedtaget en række lovforslag, der skaber det juridiske fundament for markedsudviklingen. Endelig er Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet og Energistyrelsen løbende i kontakt med virksomhederne for at hjælpe dem med at holde fremdrift i deres projekter.

Fsva. usikkerhed omkring aktivitetsnedgang hos raffinaderierne sfa. en CO₂-afgift bemærker Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, at der med *Aftale om grøn skattereform for industri mv.* er aftalt genbesøg i 2026 og 2028. Det bemærkes yderligere, at skøn for raffinaderiernes aktiviteter følger de beregnede struktureffekter udarbejdet af Ekspertgruppen for en Grøn skattereforms første delrapport.

Fsva. risiko for, at fremskrivningen undervurderer udledningerne for landbrugsarealer og skov bemærker Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, at det frem-

går af *Aftale om Implementering af et Grønt Danmark*, at den samlede aftalekreds løbende – og mindst to gange årligt – indkaldes til orientering og drøftelse om fremdriften og implementering af aftalen. Hensigten er, at aftalekredsen sammen med regeringen får mulighed for at træffe nye politiske beslutninger, der kan skabe den fornødne fremdrift, hvis resultaterne ikke viser sig.

Fsva. risikoen for, at effekten af biokul fra pyrolyse bliver mindre end skønnet, bemærker Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, at niveauet for de afsatte tilskudsmidler til pyrolyse genbesøges i 2027, hvor der er bedre grundlag for at tage stilling til hensigtsmæssig indretning af puljen i lyset af den teknologiske udvikling. Niveauet for de afsatte midler genbesøges ligeledes i tilknytning til det genbesøg af afgifts- og bundfradragssatser, der gennemføres i 2032. Det bemærkes endvidere, at der er igangsat et forskningsprojekt, som skal dokumentere CO₂-lagringseffekten af lagring af biokul, mhp. indregning i den danske emissionsopgørelse fra 2027.

Endeligt bemærkes det, at Klimarådet samlet set ikke finder nogen klar tendens til, at fremskrivningen under- eller overvurderer udledningerne.

Klimalovens guidende principper

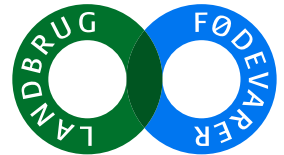
Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet bemærker, at det fremgår af Klimalovens bemærkninger, at ”(...) Klimarådet som en del af deres anbefalinger skal anføre overvejelser omkring, hvordan anbefalingerne forholder sig til de angivne [guidende] principper”. Her skal der tages højde for de samlede konsekvenser, herunder for omkostningseffektivitet, beskæftigelse og velfærdsstatens sociale balance. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet bemærker, at Klimarådet kun i begrænset omfang forholder sig aktivt til, hvordan klimaindsatsen bedst indrettes under hensyntagen til alle klimalovens principper, og opfordrer Klimarådet til i højere grad at beskæftige sig med konsekvenserne for klimalovens principper.

EU-krav til energieffektivisering og -besparelser

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet er enige i Klimarådets vurdering af hhv. opfyldelse af den forhøjede energispareforpligtelse, bidrag til EU's fælles energisparemål og energireduktionsmål i den offentlige sektor. Fsva. energieffektivitetsdirektivets og bygningsdirektivets krav, bemærker Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet, at der fortsat pågår et arbejde med at implementere direktiverne.

Danmarks klimamål i 2035

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet bemærker, at det fremgår af regeringsgrundlaget, at ”Regeringen vil foreslå et ambitiøst reduktionsmål for 2035 (...)”. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet hilser alle input, herunder Klimarådets, til et kommende 2035-mål velkomment.

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

Axelborg, Vesterbrogade 4A, 4. sal
DK 1620 København V

T +45 3339 4000

E info@lf.dk

W www.lf.dk

CVR 25 52 95 29

Klimarådet
Klimarådets sekretariat
Nikolaj Plads 26, 2. sal
1067 København K

L&Fs bemærkninger til Klimarådets udkast til statusrapport 2025

Landbrug & Fødevarer takker for muligheden for at komme med bemærkninger til udkast til Klimarådets seneste statusrapport. Vi har både en række overordnede bemærkninger og mere specifikke nedslag i selve rapporten og dens forudsætninger.

Internationalt fokus skal drive klimaindsatsen

Først og fremmest er det vigtigt at erkende og anerkende, at dansk klimapolitik bør ses i en global og europæisk kontekst. Klimaforandringer er et globalt problem, og der er behov for massiv handling fra hele verden for at bremse klimaforandringerne. EU's regulering har stor betydning for klimaindsatsen internationalt, og Danmark har en interesse i at påvirke udviklingen.

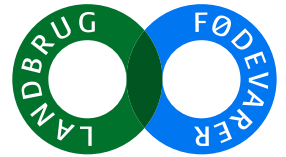
Det globale udsyn nævnes flere gange i rapporten, men alligevel er den gennemgående argumentation, at der er behov for i endnu højere grad end hidtil at fokusere på at sikre de nationale/territoriale mål, mens Danmarks rolle på den internationale bane alene er som spydspids i forhold til at sætte stramme nationale reduktionsmål, og fokusere yderligere på at gå grundigt til værks med løbende at tilpasse indsatsen for at nå målene.

L&F mener, at Danmarks rolle som foregangsland er uhyre vigtig. Men fremadrettet bør vi gå foran gennem handling, herunder forskning, udvikling, dokumentation og implementering af virkemidler. På den måde kan vi sikre dansk produktion og danske arbejdspladser – samt for fødevareområdets vedkommende bidrage til at sikre forsyningssikkerhed og imødekommende globale efterspørgsel efter både plantebaserede og animalske fødevarer – og medvirke til at nedbringe de globale udledninger af klimagasser fra fødevareproduktionen.

Klimarådet vurderer, at manglen på specifikke mål for landbrugssektoren på EU-niveau samlet set kan gøre omstillingen dyrere, da reduktioner i landbruget generelt er billigere end i kvotesektoren.

L&F mener, at det er vigtigt med en fælles strategi for reduktioner af landbrugets udledninger på EU-niveau. Om det gøres bedst ved alene at sætte mål for sektoren, eller om man hellere skal lægge energien i at udvikle et fælles system – fx i form af et kvotehandelssystem for landbrug eller tilsvarende – og sikre de rette løsninger og incitamenter til at understøtte den grønne omstilling, kan man så diskutere.

Under alle omstændigheder bør landbruget holdes ude af det eksisterende kvotehandelssystem (ETS), da mulighederne for at reducere udledninger fra de biologiske processer ikke kan sammenlignes med industri og kraftværker, og fordi der med en voksende befolkning er stigende efterspørgsel efter fødevarer. Det går ikke at opnå reduktionsmålene i fx industri eller transport ved at købe udledninger – og lukke produktion ned – i landbruget.

2030-målet og usikkerhederne

Klimarådet finder det sandsynligt, at fremskrivningen er for optimistisk omkring udtagningen og omlægningen af landbrugsjord frem mod 2030, hvilket har betydning for, hvorvidt Danmark når sit 2030-mål. Regeringen har med Aftalen om et grønt Danmark sat retningen for arealanvendelsen og for landbrugsproduktionen i Danmark mange år frem i tiden. Der skal ske en betydelig udtagning og omlægning af landbrugsjord til vådområder og skov i et højere tempo end nogensinde før. Projekterne er kendetegnet ved høj kompleksitet, og erfaringerne med udtagning har hidtil været, at de tager tid.

L&F anerkender Klimarådets bekymring om implementeringen af arealomlægning frem mod 2030, men med etableringen af Ministeriet for grøn trepart er der skabt en ramme for at fastholde fokus og sikre koordinering, alt imens landbrugserhvervet arbejder benhårdt for at medvirke til at nå reduktionsmålene.

L&F deler ikke Klimarådets skepsis over for pyrolyseteknologiens bidrag til drivhusgasreduktioner. Hvis pyrolyseprodukter fører til negative emissioner via lagring i form af biokul og derudover erstatter fossile brændstoffer, vil teknologien bidrage direkte til klimamålene – også på kort sigt. Desuden kan positive effekter, som f.eks. undgåede udledninger af lattergas og metan, øge klimaeffekten markant og dermed styrke det samlede bidrag.

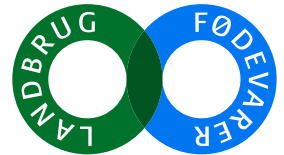
Klimaloven og 2035-målet

I forbindelse med Klimalovens revision mener vi, modsat Klimarådets anbefaling, at man undlader at indføre budgetmål. Danmark har som grønt foregangsland brug for en målestok, der giver plads til strategisk planlægning og transformative løsninger, samtidig med at administrative byrder holdes på et minimum. Enkle, punktbaserede mål gør det muligt for sektorerne at vurdere og dokumentere indsatsen uden at fjerne fokus fra overordnede og langsigtede løsninger.

På landbrugsområdet er der med Aftalen om et grønt Danmark allerede fastsat reduktionsmål og lagt spor ud forbi 2030 og frem mod 2050 for omfattende reduktioner af landbrugserhvervets klimapåvirkning. En revideret 2035-målsætning i klimaloven skal derfor ikke indregne yderligere tiltag for sektoren. I de kommende år er det derimod implementeringen af aftalen og en ekstraordinær forsknings- og innovationsindsats, der skal være i højsædet, så sektoren medvirker til at opfylde det samlede nationale mål.

Et ambitiøst 2035-mål kan måske nok inspirere andre lande og positionere Danmark som foregangsland, men i sidste ende er handling som nævnt indledningsvist vigtigere end simpel målsætning og paniklignende slingrekurs. Aftalen om et grønt Danmark vil i væsentlig grad sikre, at Danmark under alle omstændigheder vil være et foregangsland globalt og på EU-niveau, når det drejer sig om landbrugsområdet.

Derudover er knapheden på biogent kulstof et vigtigt hensyn. Danmarks opfyldelse af klimamål bør ske på en måde, der tager hensyn til, at biogent kulstof er en knap ressource globalt. Reduktioner i

Danmark må ikke føre til øgede udledninger andre steder. Derfor er det vigtigt, at rammerne skabes for kaskadeudnyttelse af danskproduceret biomasse.

I Klimarådets forslag til fastsættelse af nye klimamål for 2035, er der regnet på flere scenarier for reduktionsmål og pakker med virkemidler. På landbrugsområdet lægges der i de ambitiøse reduktionsscenarier op til at øge CO₂-afgiften på husdyremissionerne yderligere, så den havner på 1.500 kr./t CO₂e, hvilket vil medføre dels reduceret produktion og indtjening, dels tab af arbejdspladser.

Denne løsning må i den nuværende situation opfattes som et noget malplaceret og tonedøvt indspark til debatten. Med aftalen og et grønt Danmark er der netop fastlagt en gradvis introduktion af en CO₂-afgift frem mod 2035. I det lys vil det selvfølgelig være helt uholdbart at pille ved forudsætningerne, som er balanceret i forhold til en lang række andre indsatser og hensyn, allerede inden reglerne er trådt i kraft.

Med et ensidigt fokus på territoriale mål sætter vi ikke bare vores sammenhængskraft og vores virksomheders konkurrenceevne på spil, vi risikerer kortsigtede løsninger og udledningslækage. Derfor opfordrer L&F endnu en gang til, at Danmark som et mindre land – men et land med verdensførende klimasmarte løsninger – prioriterer at sikre reelle reduktioner på globalt plan - både teknisk og ved at anvise internationale klimapolitiske løsninger, som reducerer udledninger uden at udflage produktionen til mindre klimaeffektive lande.

Danmark skal arbejde for mere ambitiøse, ensartede klimamål bredt set, frem for at gå enegang med egne målsætninger. Det vil vi opfordre til bliver integreret som en mere central del af Klimaloven.

Generelt om afrapporteringens format

L&F mener, at det vil forbedre anvendeligheden og aktualiteten af Klimarådets afrapportering, hvis årshjulet for udgivelser ændres, så statusrapporten udgives i direkte forlængelse af klimafremskrivningen, og således forholder sig til helt nye tal.

Samtidig opfordrer vi til, at statusrapportens udformning genovervejes, så overskuelighed og læsevenlighed øges. Rapporten er meget lang, og der er mange gentagelser, hvilket i nogle tilfælde afleder opmærksomheden fra det, der er vigtigt at få formidlet. Et eksempel i nærværende rapport er indholdet om treparten, som var gemt godt af vejen. Der kan med fordel arbejdes med at gøre rapporten meget kortere og mere overskuelig.

Med venlig hilsen

Erik Jørgensen
Chefkonsulent, Landbrug & Fødevarer

SYNERGI's bemærkninger til Klimarådets Statusrapport 2025

SYNERGI kvitterer overordnet for, at Klimarådet forholder sig til energieffektivitet og analyserer opfyldelse af Danmarks EU-forpligtelser i dette regi. SYNERGI er også positiv over for Klimarådets anerkendelse af energieffektivitetens betydning for reduktionen i de energirelaterede udledninger siden 2000, og at Klimarådets peger på de mange fordele, der er forbundet ved at energieffektivisere, herunder en reduceret udbygning af energisystemet, færre globale udledninger og øget forsyningssikkerhed samt en bedre social balance.

SYNERGI stiller dog ved spørgsmål ved Klimarådets analyse af Danmarks implementering af energieffektivitetsdirektivets energispareforpligtelse. For det første fremgår det ikke af statusrapporten eller baggrundsnotatet til kapitel 5, at Klimarådet har lavet sin egen selvstændige beregning af effekten af de tiltag, som ifølge Danmarks *Nationale Energi- og Klimaplan* leverer de påkrævede nye, årlige additionelle energibesparelser.

For det andet har Klimarådet ikke forholdt sig til spørgsmålet om Danmarks opfyldelse af forpligtelsen via effekten af eksisterende afgifter, som er indført for mere end 10 år siden. I regeringens beregninger leverer de over halvdelen (53 pct.) af de indmeldte besparelser. Klimarådet nævner ganske vist, at energibesparelser ifølge direktivet kun tæller med, hvis de er additionelle, dvs. hvis de kommer udover de besparelser, man sædvanligvis vil kunne forvente som følge af teknologisk udvikling, forbrugernes adfærd og andre tendenser i energiforbruget. Men Klimarådet vurderer ikke, om Danmarks energiafgifter lever op til dette.

Det er SYNERGI's vurdering, at Danmarks brug af energiafgifter indført for mere end 10 år siden er i klar modstrid med direktivets principper. Indmeldte, nye energibesparelser skal være en dokumenteret effekt af forskellige virkemidler, og effekterne af afgifter, som typisk er indført for mere end 10 år siden og opgøres i forhold til et teoretisk, kontrafaktisk grundscenarie, hvor afgifterne er nedsat til EU's minimumsniveau, bidrager derfor ikke til at reducere energiforbruget i 2030 med 11,7 pct. ift. EU's referencescenarie, hvor de eksisterende afgifter allerede indgår. I lyset af, at beregningsgrundlaget for effekten af de gamle afgifter ikke er fremlagt af regeringen, ville det være relevant for Klimarådet at analysere dette forhold nærmere.